

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра культурології та хореографічного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № __ від _____ 2018 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ І ОСВІТА

підготовки магістра

спеціальності 034 Культурологія

освітньої програми Культурологія

Програма навчальної дисципліни «Культурна пам'ять і освіта» для студентів галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, освітня програма (спеціалізація) Культурологія

Розробник: Возняк Сергій Степанович, канд. філос. наук, доцент кафедри культурології та хореографічного мистецтва.

Рецензент: Кондратик Ольга Василівна, канд. філос. наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри культурології та хореографічного мистецтва

протокол № ____ від _____ 201_ р.

Завідувач кафедри: _____ (Головей В. Ю.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури і мистецтв

протокол № ____ від _____ 201_ р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Шиманський П. Й.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

протокол № ____ від _____ 201_ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія Освітньо – кваліфікаційний рівень магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 5
		Семестри 10
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
		Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 102 год.
ІНДЗ: €	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: екзамен (10 семестр)	

заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія Освітньо – кваліфікаційний рівень магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 6
		Семестри 10
		Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 110 год.
ІНДЗ: €	Консультації 18 год.	
	Форма контролю: екзамен (11 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Робоча програма навчальної дисципліни “Культурна пам’ять і освіта” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності “Культурологія”. Предметом вивчення навчальної дисципліни є освіта як форма культури та культурна пам’ять як спосіб культурного буття. Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як релігієзнавство, філософія, історія культури тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни “Культурна пам’ять і освіта” є

висвітлення онтологічного змісту культури, аналіз специфіки освітньої діяльності як змістової та сутнісної складової культури. Основними завданнями вивчення дисципліни “Культурна пам’ять і освіта” є формування навичок культурологічного аналізу освіти, його структурних та функціональних характеристик на базі ґрунтового вивчення культурно-історичних джерел та наукової літератури; цілісне бачення освіти як складного, універсального, багаторівневого культурного феномену; осмислення еволюції освітньої діяльності в контексті розвитку культури, осмислення ролі культурної пам’яті в структурі й змістові освіти.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

- історію теоретичного осмислення поняття освіти;
- зміст провідних філософсько-культурологічних концепцій освітньої діяльності;
- етимологію та семантичну багатозначність категорії “пам’ять”;
- сутність, зміст і специфіку освітньої діяльності в культурі;
- аналізувати історико-культурний контекст освітньої традиції в культурі;
- володіти навичками компаративного та структурно-функціонального аналізу освіти в контексті культурної пам’яті;
- визначати освіту як досвід входження у культуру;
- виявляти особливості історико-культурної свідомості в сучасній освіті;
- визначати небезпеку використання освіти з метою корисливого маніпулювання свідомістю людей.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни представляється у вигляді таблиці 2.

*Таблиця 2
денна форма*

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історичні етапи теоретичного осмислення освіти в контексті культури (культурної пам’яті)					
Тема 1. Поняття “освіти”: проблеми етимології і семантики.	18	2	2	12	2
Тема 2. Місце й роль освіти в контексті античної та середньовічної культури.	18	2	2	12	2
Тема 3. Теорія освітньої діяльності в філософії Нового Часу.	22	2	4	14	2
Тема 4. Новітні концепції освіти в контексті культури	22	4	2	14	2
Разом за модулем 1	80	10	10	52	8
Змістовий модуль 2. Сучасна освіта і культурна пам’ять					
Тема 5. Освіта і культура в сучасній культурфілософії.	18	4	2	12	
Тема 6. Освіта як становлення людської суб’єктивності в культурному просторі.	16	2	2	12	
Тема 7. «Я» і «Не-я» в освіті: становлення культурної особистості	16	2	2	12	
Тема 8. Соціокультурні нарації в контексті сучасної освіти: проблеми і перспективи.	20	2	2	14	2

Разом за модулем 2	70	10	8	50	2
Всього годин:	150	20	18	102	10

заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Історичні етапи теоретичного осмислення освіти в контексті культури (культурної пам'яті)					
Тема 1. Поняття "освіти": проблеми етимології і семантики.	20	2	2	14	2
Тема 2. Місце й роль освіти в контексті античної та середньовічної культури.	18	2		14	2
Тема 3. Теорія освітньої діяльності в філософії Нового Часу.	20		2	14	4
Тема 4. Новітні концепції освіти в контексті культури	18	2		14	2
Разом за модулем 1	76	6	4	56	10
Змістовий модуль 2. Сучасна освіта і культурна пам'ять					
Тема 5. Освіта і культура в сучасній культурфілософії.	16		2	12	2
Тема 6. Освіта як становлення людської суб'єктивності в культурному просторі.	18	2		14	2
Тема 7. «Я» і «Не-я» в освіті: становлення культурної особистості	20	2	2	14	2
Тема 8. Соціокультурні нарації в контексті сучасної освіти: проблеми і перспективи.	20	2	2	14	2
Разом за модулем 2	74	6	6	54	8
Всього годин:	150	12	10	110	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- Освіта як пайдея в античній культурі.
- Платон як перший систематизатор античної освіти.
- Філософсько-символічна інтерпретація культури у вченні Платона (теорія ідей).
- Освіта в середньовічному суспільстві як досвід успадкування культури.
- Культурна пам'ять (традиція) в контексті новочасної культурфілософії; Ф. Бекон.
- Філософсько-культурологічний зміст теорії освіти Дж. Локка.
- Класно-урочна система та її культурно-соціальний зміст (Я.А. Коменський).
- Освіта як досвід входження в культуру за сучасною культурфілософією.
- Філософсько-культурологічні аспекти сучасної освіти в контексті культурної пам'яті.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне науково-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістовного модулю або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач. Автор має продемонструвати рівень своєї фахової кваліфікації, ерудиції, а також володіння методикою та методологією культурологічного дослідження. Виконання завдання покликані сприяти підвищенню рівня інтелектуальної та дослідницької культури, більш глибокому осмисленню найістотніших проблем культурології міфу, засвоєнню необхідних форм та методів науково-практичної діяльності, розвитку творчого мислення.

Завдання пропонуються у формі написання творчої роботи (есе), яка має вирізнятися, з одного боку, концептуальним характером, а з другого, – самобутнім авторським підходом до теми. Передусім, на високу оцінку може претендувати робота, яка містить власний погляд на розглядувану проблему, відзначається логічністю і переконливістю аргументації, конкретними прикладами з історії культури, а по можливості, зв'язком із сучасними культурними реаліями.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – від 10 – 15 до 20 сторінок.

Примірна тематика творчих робіт:

1. Культуротворчий потенціал освітньої діяльності.
2. Освітня діяльність в контексті становлення людської суб'єктивності
3. Філософсько-символічна теорія освіти (пайдейї) у вченні Платона.
4. Освіта й культурна традиція у вченнях Європейського Середньовіччя.
5. Мусульманська традиція освіти і культурна пам'ять.
6. Критичний аналіз культурної традиції (пам'яті) в теоріях представників французького Просвітництва.
7. Концепція освіти в параметрах культури у вченнях Німецької філософської класики.
8. Теорія становлення людської суб'єктивності у філософії К.Г.Маркса.
9. Діяльнісно-комунікативна парадигма освіти в сучасній культурфілософії.
10. Людина та її становлення у вченнях філософів Нового часу (Ф.Бекон, Р. Декарт, Дж. Локк).
11. Освітня діяльність у Новочасній філософській традиції (17 ст.).
12. Східна парадигма освіти: культурологічний аналіз.
13. Теорія і структура освіти в добу Середньовіччя.
14. Освіта і культура у філософських пошуках Ж-Ж. Руссо.
15. Антична пайдея та політія: образ освіти як становлення полісної громадянськості.
16. Фейкова освіта та викривлена культурна пам'ять: пастки сьогодення.
17. Діалектика елітарного й масового в освіті.
18. Структура і функції сучасної освіти Заходу і Сходу: компаративістика.
19. Культурна пам'ять та освітнє безпам'ятство сучасності: парадокси освіти ХХІ ст.
20. «Педагогіка співробітництва»: втрачений досвід сучасної освіти.
21. Перетворені форми освіти: сучасні «інновації».
22. Проблеми педагогічних технологій та їх стосування до культурної традиції.
23. Ідеальна форма в освіті: проблеми і парадокси.
24. Функціональний аспект освітньої діяльності та сучасні «інновації».
25. Суб'єкт-об'єкна та суб'єкт-суб'єкна форми організації освіти в контексті культурної традиції Заходу.
26. Суб'єкт-об'єкна та суб'єкт-суб'єкна форми організації освіти в контексті культурної традиції Сходу.
27. Філософія освіти і культурологія сучасності: огляд концепцій.
28. Культурна пам'ять та сучасна міфологія в системі освіти.
29. Міфологія та упередження в сучасній організації освітніх відносин.
30. Філософсько-культурологічне підґрунтя української освітньої традиції в контексті сучасності.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

– контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);

– контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);

– контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;

– контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

Поточний контроль (маx = 40 балів)								Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	8	30	30	100
4	4	4	4	4	4	4	4				

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття – (за роботу на одному занятті – 4 бали; у тому числі – відповідь на питання – 3 бали, доповнення – 1 бал) – 32 бали;
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 8 балів;
модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
модульна контрольна робота №2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Voznyak S. Object-thing activism in the light of dialectics categories of «matter» and «form»: philosophical educational measurement / S. Voznyak // The Kazakh-American Free University Academic Journal. – USA, Oregon, 2016. – Pp. 16–20.
2. Абдильдин Ж. М. Формирование логического строя мышления в процессе практической деятельности / Ж. М. Абдильдин, К. А. Абишев. – Алма-Ата : Наука Каз.ССР, 1981. – 212 с.
3. Аквинский Фома. Сумма теологии. Т.1. Вопрос 7 [Электронный ресурс] / Фома Аквинский. – Режим доступа: http://www.odinblago.ru/zapadnoe_bogoslovie/summateol/
4. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів / В. П. Андрущенко // Філософія освіти. – № 1. – 2005. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 5–17.
5. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: у пошуках перспективи / В. П. Андрущенко // Філософія освіти. – 1(3)/2006. – К. : Майстер-клас, 2006. – С. 6–12.
6. Андрущенко В. Філософія освіти: поняття і предметне поле / В. П. Андрущенко // Ціннісний дискурс в освіті в епоху глобалізації та інформаційної революції. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2009. – С. 15–22.
7. Антология мировой философии : в 4 т. Т. 1, ч. 2 / АН СССР. Ин-т философии / ред. кол.: С. С. Аверинцев, И. С. Нарский и др. – М. : Мысль, 1969. – Т. 1. Ч. 2. – 147 с. – (Филос. наследие).
8. Аристотель. Метафизика ; [пер. с древнегреч. А. В. Кубицкий] / Аристотель // Сочинения : в 4 т. Т. 1. – М. : Мысль, 1976. – С. 50–368. – (Филос. наследие).
9. Арсеньев А. С. Философские основания понимания личности: цикл популярных лекций-очерков с приложениями : учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. / А. С. Арсеньев. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 592 с.
10. Арцишевский Р. А. Мировоззрение: сущность, специфика, развитие / Р. А. Арцишевский. – Львов : Вища шк., 1986. – 166 с.
11. Арцишевська М. Р. Інтеграція змісту освіти : монографія / М. Р. Арцишевська, Р. А. Арцишевський. – Луцьк : Вежа, 2007. – 316 с.
12. Арцишевський Р. А. Удосконалення змісту освіти і підготовка нових вчителів / Р. А. Арцишевський // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Волинська область. – К. : Знання України, 2009. – С. 327–363.
13. Арцишевський Р. А. Світоглядна освіта: теорія, історія, методика : монографія / Роман Антонович Арцишевський. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 304 с.
14. Асмолов А. Г. Психология личности: принципы общепсихологического анализа / А. Г. Асмолов. – М. : Смысл, 2001. – 416 с.
15. Ахметова М. Н. Образовательная среда и образовательное пространство: общее, особенное, индивидуальное / М. Н. Ахметова // Сибирский педагогический журнал – № 5. – 2006. – С. 30–36.
16. Батищев Г. С. Деятельностная сущность человека как философский принцип / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукеновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 191–275.
17. Батищев Г. С. Деятельностный подход в плену субстанциализма / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукеновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 617–621.

18. Батищев Г. С. Не деянием одним жив человек / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукуеновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 622–630.
19. Батищев Г. С. Неисчерпанные возможности и границы применимости категории деятельности / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукуеновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 608–616.
20. Батищев Г. С. Особенности культуры глубинного общения / Г. С. Батищев // Избранные произведения / Г. С. Батищев / Под общ. ред. З. К. Шаукуеновой. – Алматы : Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2015. – С. 505–538.
21. Батищев Г. С. Социальные связи человека в культуре / Г. С. Батищев // Культура, человек и картина мира. – М. : Наука, 1987. – С. 90–135.
22. Батищев Г. С. Творчество и новое педагогическое мышление: от диалектики междусубъектности к проекту «Система обновления воспитательных процессов» / Г. С. Батищев // Философско-педагогические произведения [Текст] : Собрание сочинений в 2 т. / Г. С. Батищев; [сост., вступ. ст., примечания: А. А. Хамидов]. – Т. 2 : Работы 1980-х годов. – Бийск : ФГБОУ ВПО «АГАО», 2015. – С. 263–273.
23. Батищев Г. С. Три типа педагогики / Г. С. Батищев // Философско-педагогические произведения [Текст] : Собрание сочинений в 2 т. / Г. С. Батищев; [сост., вступ. ст., примечания: А. А. Хамидов]. – Т. 2 : Работы 1980-х годов. – Бийск: ФГБОУ ВПО «АГАО», 2015. – С. 294–301.
24. Батищев Г. С. Введение в диалектику творчества / Г. С. Батищев. – СПб. : РГХИ, 1997. – 460 с.
25. Бахтин М. М. К вопросам методологии эстетики словесного творчества / М. М. Бахтин // Собрание сочинений. В 7 т. Т. 1. Философская эстетика 1920-х годов / М. М. Бахтин. – М. : [Языки славянской культуры](#), [Русские словари](#), 2003. – С. 264–334.
26. Бахтин М. М. К вопросам методологии эстетики словесного творчества / М. М. Бахтин // Собрание сочинений. В 7 т. Т. 1. Философская эстетика 1920-х годов / М. М. Бахтин. – М. : [Языки славянской культуры](#), [Русские словари](#), 2003. – С. 264–334.
27. Бердяев Н. А. Экзистенциальная диалектика божественного и человеческого / Н. А. Бердяев // О назначении человека / Н. А. Бердяев. М. – Республика, 1993. – С. 254–357. – (Библиотека этической мысли).
28. Бердяев Н. А. Экзистенциальная диалектика божественного и человеческого / Н. А. Бердяев // О назначении человека / Н. А. Бердяев. М. – Республика, 1993. – С. 254–357. – (Библиотека этической мысли).
29. Бердяев Н. А. Дух и реальность. Основы богочеловеческой духовности / Н. А. Бердяев // Философия свободного духа / Н. А. Бердяев. – М. : Республика, 1994. – С. 34–126. – (Мыслители XX века).
30. Бердяев Н. А. Дух и реальность. Основы богочеловеческой духовности / Н. А. Бердяев // Философия свободного духа / Н. А. Бердяев. – М. : Республика, 1994. – С. 34–126. – (Мыслители XX века).
31. Бех І. Д. Наукові засади створення особистісно орієнтованих виховних технологій / І. Д. Бех // Початкова школа. – 1997. – № 9. – С. 6–7.
32. Бех І. Д. Наукові засади створення особистісно орієнтованих виховних технологій / І. Д. Бех // Початкова школа. – 1997. – № 9. – С. 6–7.
33. Биbihин В. В. Мир: 2-изд., испр. / В. В. Биbihин. – СПб. : Наука, 2007. – 431 с. – (Слово о сущем).
34. Биbihин В. В. Мир: 2-изд., испр. / В. В. Биbihин. – СПб. : Наука, 2007. – 431 с. – (Слово о сущем).
35. Биbihин В. В. Язык философии / В. В. Биbihин. – М. : Издательская группа «Прогресс», 1993. – 416 с.
36. Биbihин В. В. Язык философии / В. В. Биbihин. – М. : Издательская группа «Прогресс», 1993. – 416 с.
37. Библер В. С. От наукоучения – к логике культуры : Два философских введения в двадцать первый век / В. С. Библер. – М. : Политиздат, 1991. – 413с.
38. Библер В. С. От наукоучения – к логике культуры : Два философских введения в двадцать первый век / В. С. Библер. – М. : Политиздат, 1991. – 413с.
39. Бим-Бад Б. М. Педагогические течения в начале XX века: Лекции по педагогической антропологии и философии образования / Б. М. Бим-Бад. – М. : Изд-во УРАО, 1988. – 114 с.
40. Бим-Бад Б. М. Педагогические течения в начале XX века: Лекции по педагогической антропологии и философии образования / Б. М. Бим-Бад. – М. : Изд-во УРАО, 1988. – 114 с.
41. Борытко Н. М. Пространство воспитания: образ бытия : монография / Н. М. Борытко. – Волгоград : Перемена, 2000. – 225 с.
42. Борытко Н. М. Пространство воспитания: образ бытия : монография / Н. М. Борытко. – Волгоград : Перемена, 2000. – 225 с.
43. Босенко В. А. Диалектика как теория развития / В. А. Босенко. – К. : Изд-во Киевск. ун-та, 1966. – 237 с.
44. Босенко В. А. Диалектика как теория развития / В. А. Босенко. – К. : Изд-во Киевск. ун-та, 1966. – 237 с.

45. Бубер М. Я и Ты ; [пер. с нем. П. С. Гуревич] / М. Бубер // Бубер М. Два образа веры. – М. : Республика, 1995. – С. 15–92.
46. Бубер М. Я и Ты ; [пер. с нем. П. С. Гуревич] / М. Бубер // Бубер М. Два образа веры. – М. : Республика, 1995. – С. 15–92.
47. Булатов М. А. Материя, содержание, форма как категории диалектического и исторического материализма / М. А. Булатов // Проблемы философии. – Вып. 81. – К. : Вища шк., 1989. – С. 32–43.
48. Буцяк И. Д. Типология социальных связей в культуре Г. С. Батищева и способ построения педагогического пространства / И. Д. Буцяк // Наука и образование в современном мире. Вып. 3 : Сб. материалов Международных научно-практических конференций. Усть-Каменогорск, апрель 2010, апрель 2011. – Усть-Каменогорск – Москва : Медиа-Альянс, 2011. – С. 14–28.
49. Буцяк І. Д. Діяльнісний редукціонізм в освітньому просторі / І. Д. Буцяк // Філософські пошуки. Вип. XXVII. – Львів-Одеса : Cogito-Центр Європи, 2008. – С. 377–385.
50. Буцяк І. Д. Концепція глибинного спілкування: філософсько-педагогічний аспект / І. Д. Буцяк : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.03 / І. Д. Буцяк. – Дрогобич, 2015. – 235 с.
51. Буцяк І. Д. Онто- і лінгво-психо-комунікація: філософсько-педагогічний аспект / І. Д. Буцяк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. – 2008. – № 12. – С. 91–95.
52. Быкова М. Ф. Мистерия логики и тайна субъективности: О замысле феноменологии и логики у Гегеля / М. Ф. Быкова. – М. : Наука, 1996. – 236 с.
53. Бэкон Ф. О достоинстве и приумножении наук; [пер. с англ. Н. А. Федоров] / Ф. Бэкон // Бэкон Ф. Сочинения : в 2-х т. Т. 1 / АН СССР. Ин-т философии; сост., общ. ред. и вступ. ст. А. Л. Субботина. – М. : Мысль, 1977. – С. 81–524. – (Филос. наследие).
54. Вишневський Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Омелян Вишневський. – Дрогобич : Коло, 2003. – 528 с.
55. Возняк В. С. Діалектика як методологія філософсько-педагогічного дискурсу / В. С. Возняк // Філософські пошуки, вип. XXXI. – Львів-Одеса : Cogito – Центр Європи, 2009. – С. 289–297.
56. Возняк В. С. Единство диалектики, логики и теории познания и мыслящей педагогики // Педагогическое мышление: направления, проблемы, поиски: коллективная монография / авт.-сост. Г. В. Лобастов. – М. : ООО «Русское слово – учебник», 2015. – С. 61–82.
57. Возняк В. С. История философии как школа извлечения уроков из опыта // Історія філософії у вітчизняній духовній культурі [Текст] /відп. ред. Аляев Г., Суходуб Т. / Тов-во рос. філософії при Укр. філ. фонді; Центр гум. освіти НАН України. – Полтава : ООО«АСМІ», 2016. – С. 9–17.
58. Возняк В. С. Природа педагогічного мислення / В. С. Возняк // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 466-467. Філософія. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – С. 256–260.
59. Возняк В. С. Природа педагогічного мислення / В. С. Возняк // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 466-467. Філософія. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – С. 256–260.
60. Возняк В. С. Проблема «третього суб'єкта» освітнього процесу / В. С. Возняк // Наукові записки. Серія «Філософія». – Острог :Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 9. – 2011. – С. 344–354.
61. Возняк В. С. Проблема «третього суб'єкта» освітнього процесу / В. С. Возняк // Наукові записки. Серія «Філософія». – Острог :Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 9. – 2011. – С. 344–354.
62. Возняк В. С. Співвідношення розсудку і розуму як філософсько-педагогічна проблема: монографія / В. С. Возняк. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2008. – 357 с.
63. Возняк В. С. Способи входження філософського знання в тканину педагогічної теорії та педагогічних практик / В. С. Возняк, І. Д. Буцяк // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філософські науки». – 2013. – № 11 (260). – С. 108–113.
64. Возняк В. С. Душевное, духовное, телесное: попытка трансцендентального определения / В. С. Возняк // «Дух-душа-тіло» як проблема філософії та культури російського Срібноговіку. Вип. 17. Матеріали Міжнародної наукової конференції 2011 р. / Ред. колегія: В. С. Возняк (головний редактор), В. В. Лімонченко, В. С. Мовчан. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. – С. 62–82.
65. Возняк В. С. Душевное, духовное, телесное: попытка трансцендентального определения / В. С. Возняк // «Дух-душа-тіло» як проблема філософії та культури російського Срібноговіку. Вип. 17. Матеріали Міжнародної наукової конференції 2011 р. / Ред. колегія: В. С. Возняк (головний редактор), В. В. Лімонченко, В. С. Мовчан. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. – С. 62–82.
66. Возняк С. С. Гуманізм і духовність в контексті сучасної філософії освіти / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 1996. – № 2. – С. 14–17.

67. Возняк С. С. Проблеми формоутворення в духовно-культурній діяльності / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 1997. – № 9. – С. 48–52.
68. Возняк С. С. Образование как опыт вхождения в культуру (диалектика формы и содержания) / С. С. Возняк // Теоретический журнал Credo new. – 2016. – № 3 (87). – СПб., 2015. – С. 172–181.
69. Возняк С. С. Диалектика формы и содержания в образовательной деятельности / С. С. Возняк // Вестник Казахстанско-Американского Свободного Университета. Научный журнал. 1-й выпуск: педагогика и образовательные технологии. – Усть-Каменогорск, 2016. – С. 33–37.
70. Возняк С. С. Диалектика сутності, форми та ейдосу (до питання метафізики культурного буття) / С. С. Возняк // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 466–467. Філософія. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – С. 39–44.
71. Возняк С. С. Диалектика формы і змісту в культуротворчій діяльності за філософією Й. Г.Фіхте / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2005. – № 5. – С. 3–8.
72. Возняк С. С. Духовність як сенс і зміст освоєння культури / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. Філософські науки. – Луцьк : Вежа, 1999. – № 11. – С. 71–74.
73. Возняк С. С. Ейдетичне споглядання як спосіб пізнання культурної реальності / С. С. Возняк // Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. – Дрогобич : Ред.-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2002. – С. 36–46.
74. Возняк С. С. Идеальное, душа и душевное в контексте категориального отношения «материя-форма» / С. С. Возняк // Теоретический журнал Credo new. – 2015. – № 2 (82). – СПб., 2015. – Т. 1. – С. 54–64.
75. Возняк С. С. Культурна реальність і природа ейдетичного споглядання / С. С. Возняк // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського ун-ту, 2001. – С. 159–173.
76. Возняк С. С. Метафізика ідеалу: про реальність та спроби її покращення / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2008. – № 11. – С. 23–28.
77. Возняк С. С. Поняття «культурна реальність» і природа споглядання як о-своєння культури / С. С. Возняк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк: Вежа, 2010. – № 28. – С. 7–14.
78. Возняк С. С. Проблема змістовності форми культуротворення у філософії Гегеля / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2007. – № 8. – С. 148–154.
79. Возняк С. С. Проблеми змістовності форм організації сучасної освіти / С. С. Возняк // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Випуск 541–542. Філософія. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – С. 120–125.
80. Возняк С. С. Содержательность и существенность форм организации образовательной деятельности / С. С. Возняк // Научно-практический и теоретический журнал «Экономика и управление: вчера, сегодня, завтра». – Сосновый Бор, 2014. – С. 176–183.
81. Возняк С. С. Содержательность форм организации образовательной деятельности / С. С. Возняк // Наука и образование в современном мире: сб. материалов Международной научно-практической конференции. Випуск 4. Усть-Каменогорск, апрель 2012. – Усть-Каменогорск–Москва : Медиа-Альянс, 2012–2013. – С. 24–32.
82. Возняк С. С. Спецификатеоретического анализа категорий «форма» и «содержание» (к методологии культурфилософского исследования) / С. С. Возняк // Теоретический журнал Credo new. – 2013. – № 2 (76). – СПб., 2013. – С. 106–119.
83. Возняк С. С. Специфіка теоретичного аналізу категорій «форма» і «зміст» (у контексті діяльнісно-комунікативного підходу до культуротворення) / С. С. Возняк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2009. – № 19. – С. 3–9.
84. Возняк С. С. Сутність, форма, ейдос: Вступ до метафізики культури / С. С. Возняк // Науковий вісник ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 1998. – № 10. – С. 36–43.
85. Возняк С. С. Существенность категорий «форма» и «содержание» в контексте образовательной деятельности / С. С. Возняк // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2016. – № 9 (334). – С. 44–47.
86. Возняк Сергей. Идеальная форма и деятельность педагога / С. С. Возняк // Гуманізм. Людина. Ідеальне: Матеріали Міжнародних людинознавчих філософських читань (Дрогобич, 2016 р.) / Ред. колегія: В. С. Возняк (головний редактор), В. В. Лімонченко, О. А. Ткаченко. – Дрогобич : ТЗОВ«Трек-ЛТД», 2016. – С. 140–143.
87. Возняк С. С. Освітні технології як обернена форма здійснення освітнього процесу / С. С. Возняк // Глобальні проблеми сучасності у контексті історико-філософського знання: Матеріали міжнародної наукової конференції. – Одеса–Дніпропетровськ, 2016. – С. 110–114.
88. Воловик В. И. Философия педагогики / В. И. Воловик. – Запорожье : Просвіта, 2003. – 152 с.
89. Гадамер Г.-Г. Миф в эпоху науки // Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. – К., 2001. – С. 106–118.
90. Гегель Г. В. Ф. Философская пропедевтика ; [пер. с нем. Б. А. Драгун] / Г. В. Ф. Гегель / АН СССР. Ин-т философии // Работы разных лет : в 2 т. Т. 2 / Г. В. Ф. Гегель – М. : Мысль, 1971. – С. 7–212. – (Филос. наследие).

91. Геращенко И. Г. Роль принципов диалектики в дидактике / И. Г. Геращенко. – Ростов-н/Д : Изд-во Ростовского ун-та, 1992. – 229 с.
92. Гершунский Б. С. Философия образования / Б. С. Гершунский. – М. : Флинта, 1998. – 393 с.
93. Головки Л. О. Структура та зміст особистісно орієнтованого навчання [Електронний ресурс] / Л. О. Головки. Режим доступу: bctm.kiev.ua/docs/structure.rtf
94. Голосовкер Я.З. Логика мифа / Я.З. Голосовкер. – М., 1987. – 302 с.
95. Гребенюк Н. И. Законы познания и методология педагогики / Н. И. Гребенюк. – Ставрополь : Изд-во СГУ, 2001. – 254 с.
96. Гусева Н. В. Культура, цивилизация, образование: социально-философский анализ оснований развития человека в контексте цивилизации и культуры / Н. В. Гусева. – М. : Экспертинформ, 1992. – 285 с.
97. Гусева Н. В. Образовательные технологии и человек: философский аспект проблемы / Н. В. Гусева // Педагогическое мышление: направления, проблемы, поиски / науч. ред. и авт.-сост. Г. В. Лобастов. — М.: ООО «Русское слово — учебник», 2014. – С. 83–92.
98. Гусева Н. В. Проблема основания образовательных технологий / Н. В. Гусева // Вестник Казахстанско-Американского Свободного Университета. Вып. 1. Образовательные технологии. – Усть-Каменогорск, 2005. – С. 15–27.
99. Гусева Н. В. Смысловые единицы в образовательном процессе / Н. В. Гусева // Вестник Казахстанско-Американского Свободного Университета. Вып. 1. Образовательные технологии. – Усть-Каменогорск, 2006. – С. 56–61.
100. Гусева Н. В. Три философских очерка об образовании / Н. В. Гусева. – М. : МГУ, 1992. – 51 с.
101. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная философия (введение у феноменологическую философию) ; [пер. с нем. Д. В. Скляднева / Э. Гуссерль. – СПб. : Фонд Университет, «Владимир Даль», 2004. – 400 с.
102. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения: Опыт теоретического и экспериментального психологического исследования / В. В. Давыдов. – М. : Педагогика, 1988. – 240 с.
103. Давыдов В. В. Виды обобщения в обучении / В. В. Давыдов. – М. : Педагогика, 1972. – 398 с.
104. Донець І. В. Проблема «Я» в контексті комунікативної парадигми / І. В. Донець // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Філософські науки. – Луцьк: Вежа, 1999. – № 11. – С. 52–56.
105. Дубровский Д. И. Проблема идеального / Д. И. Дубровский. – М. : Мысль, 1983. – 228 с.
106. Зинченко В. П. Аффект и интеллект в образовании / В. П. Зинченко. – М.: Тривола, 1995. – 64 с.
107. Зинченко В. П. Проблематика мышления в развивающем обучении / В. П. Зинченко // Развивающее образование. Том 1. Диалог с В. В. Давыдовым. – М. : АПК и ПРО, 2002. – С. 46–102.
108. Иванов В. П. Человеческая деятельность – познание – искусство / В. П. Иванов. – К. : Наукова думка, 1977. – 251 с.
109. Ильенков Э. В. Диалектика идеального / Э. В. Ильенков // Философия и культура / Э. В. Ильенков. – М. : Политиздат, 1991. – С. 229–269.
110. Ильенков Э. В. Об эстетической природе фантазии / Э. В. Ильенков // Искусство и коммунистический идеал. – М. : Искусство, 1984. – С. 224–276.
111. Ильенков Э. В. Что же такое личность? // Э. В. Ильенков // С чего начинается личность. – М. : Политиздат, 1979. – С. 183–237.
112. Ильенков Э. В. Школа должна учить мыслить / Э. В. Ильенков. – М. : Изд-во Моск. психол.-социал. ин-та ; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2002. – 112 с.
113. Ильенков Э. В. Школа должна учить мыслить! [Електронний ресурс] / Э. В. Ильенков. – Режим доступу: <http://caute.ru/ilyenkov/texts/sch/schola.html>
114. Ильенков Э. В. Становление личности: к итогам научного эксперимента [Електронний ресурс] / Э. В. Ильенков. – Режим доступу: <http://caute.ru/ilyenkov/texts/genpers.html>
115. Канарский А. С. Диалектика эстетического процесса. Диалектика эстетического как теория чувственного познания / А. С. Канарский. – К. : Вища школа, 1979. – 214 с.
116. Кант И. Критика чистого разума ; [пер. с нем. Н. О. Лосский] / И. Кант // Сочинения : в 6 т. Т. 3 / И. Кант. – М. : Мысль, 1964. – 799 с. – (Филос. наследие).
117. Кассирер Э. Философия символических форм: Введение / Э. Кассирер // Культурология. XX век : Антология. – М., 1995. – С. 163–212.
118. Кассирер Э. Эссе о человеке. Введение в философию человеческой культуры / Э. Кассирер // Избранное. Опыт о человеке. – М., 1998. – С. 524–568.
119. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу / Ф.Х. Кессиди. – М., 1972. – 284 с.
120. Коммуникативная рациональность: эпистемологический подход / Рос. акад. наук, Ин-т философии / отв. ред.: И. Т. Касавин, В. Н. Порус. – М. : ИФРАН, 2009. – 215 с.
121. Конев В. А. Культура и архитектура педагогического пространства / В. А. Конев // Вопросы философии. – 1996. – № 10. – С. 46–57.
122. Конох М. М. Формування нової філософії освіти в Україні: соціально-філософський аналіз / М. М. Конох. – К. : Вища школа, 2001. – 223 с.

123. Королев В. А. Образование: от пассивного созерцания к способности понимания: Монография / В. А. Королев / под общ. ред. Н. В. Гусевой. – Усть Каменогорск : КАСУ, 2016. – 374 с.
124. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. – К. : ПАРПАН, 2003. – 240 с.
125. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії / С. Б. Кримський. – К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. – 367 с.
126. Кузанский Николай. Об учёном незнании ; [пер. с лат. В. В. Биbihин] // Николай Кузанский // Сочинения : в 2 т. Т. 1 / Николай Кузанский. – М. : Мысль, 1979. – С. 47–184. – (Филос. наследие).
127. Култаєва М. Педагогічне мислення як регіональна онтологія і епістемологічна ситуація / Марія Култаєва // Філософія освіти. – 2005. – № 1. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 149–158.
128. Леви-Строс К. Структурна антропологія / К. Леви-Стросс. – К. : Основи, 1997. – 387 с.
129. Ліпін М. В. Творчість та інновація як орієнтири розвитку освіти / М. В. Ліпін // Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : монографія / ред. В. Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2008. – С. 121–168.
130. Лобастов Г. В. Философские, психологические и педагогические проблемы формирования личности: Монография / Г. В. Лобастов / Под общей редакцией доктора философских наук Н. В. Гусевой. – Усть-Каменогорск : КАСУ, 2014. – 247 с.
131. Лобастов Г. В. Философско-педагогические этюды / Г. В. Лобастов. – М. : Микрон-принт, 2003. – 329 с.
132. Лобастов Г. В. Философско-психологические проблемы педагогики: Монография / Г. В. Лобастов. – Меделеево : ФГУП «ВНИИФТРИ», 2014. – 318 с.
133. Лобастов Г. В. Э.В. Ильенков: философия и педагогика [Электронный ресурс] / Г. В. Лобастов. – Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1123.
134. Лосев А. Ф. Музыка как предмет логики / А. Ф. Лосев // Из ранних произведений. – М. : Правда, 1990. – 195–392.
135. Лотман Ю.М., Успенский Б.А. Миф – имя – культура // Избр. статьи: В 3-х т. – Т.1. – Таллин, 1992. – 242 с.
136. Лутай В. Про стан розробки концептуальних засад філософії освіти в Україні та їх впровадження в педагогічну практику / Владлен Лутай // Філософія освіти. – 2005. – № 1. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 30–37.
137. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти / В. С. Лутай. – К. : Центр «Магістр S» Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256 с.
138. Любутин К. Синтетическая теория идеального / К. Любутин, Д. Пивоваров / Научн.ред. Н. С. Рыбаков. – Екатеринбург–Псков : ПОИПКРО, 2000. – 207 с. (Философская б-чка учителя. – Вып. 9).
139. Мазурик М. В. Проблема соціалізації і соціальної адаптації людини в сучасному суспільстві / М. В. Мазурик // Людина – соціум – історія (Тези Міжнародної наукової конференції «XXVIII-мі Читання, присвячені пам'яті засновника Львівсько-Варшавської філософської школи Казимира Твардовського», 11-12 лютого 2016 року) / Відп. ред. В. Л. Петрушенко. – Львів : Ліга-Прес, 2016. – С. 44–49.
140. Малахов В. А. Культура и человеческая целостность / В. А. Малахов. – К. : Наук.думка, 1984. – 213 с.
141. Мамардашвили М. К. Превращенные формы (О необходимости иррациональных выражений) / М. К. Мамардашвили // Как я понимаю философию / М. К. Мамардашвили. – М. : Прогресс, 1992. – С. 269–282.
142. Мамардашвили М. К. Формы и содержание мышления / М. К. Мамардашвили. – М. : Высш. шк., 1968. – 190 с.
143. Мамардашвили М. Форма превращенная / М. К. Мамардашвили // Философская энциклопедия : в 5 т. Т. 5. – М. : Совет.энцикл., 1970. – С. 386–389.
144. Маркс К. Економічно-філософські рукописи 1844 року / К. Маркс // Твори : перевид. з 2-го рос. / К. Маркс, Ф. Енгельс. Т. 42. – К. : Політвидав України, 1980. – С. 39–159.
145. Михайлов Ф. Т. Самоопределение культуры. Философский поиск / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2003. – 272 с.
146. Михайлов Ф. Т. Загадка человеческого Я. Изд. 3-е / Ф. Т. Михайлов. – М. : Ритм, 2010. – 360 с.
147. Михайлов Ф. Т. Культурология как основание общего человековедения / Ф. Т. Михайлов // Избранное / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2001. – С. 257–390.
148. Михайлов Ф. Т. Общественное сознание и самосознание индивида / Ф. Т. Михайлов. – М. : Наука, 1990. – 222 с.
149. Михайлов Ф. Т. Перспективы гуманитаризации образования / Ф. Т. Михайлов // Избранное / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2001. – С. 403–451.
150. Михайлов Ф. Т. Предметность культуры образования (тезисы) [Электронный ресурс] / Ф. Т. Михайлов // Режим доступа: <http://test.eurekanet.ru/ewww2007/info/959.html>.
151. Михайлов Ф. Т. Содержание образования и его идеальные формы / Ф. Т. Михайлов // Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2001. – С. 513–527.
152. Михайлов Ф. Т. Философия образования: ее возможности и перспективы / Ф. Т. Михайлов // Избранное / Ф. Т. Михайлов. – М. : Индрик, 2001. – С. 452–512.

153. Михальченко Микола. Філософія освіти і соціокультурна теорія / Микола Михальченко // Філософія освіти. – № 1. – 2005. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 38–51.
154. Наторп Пауль. Философия как основа педагогики / Пауль Наторп // Избранные работы / Пауль Наторп. – М. : Изд. дом «Территория будущего», 2006. – С. 295–383. – (Университетская библиотека Александра Погорельского).
155. Науменко Л. К. «Наше» и «мое». Диалектика гуманистического материализма / Л. К. Науменко. – М. : Кн. дом «ЛИБРОКОМ», 2015. – 464 с.
156. Ницше Ф. Рождение трагедии, или Эллинство и пессимизм // Ницше Ф. Соч.: В 2-х т. – Т.1 – М., 1990. – С.222–280.
157. Огольцова Е. Г. Личностно-ориентированное обучение как педагогическая проблема [Электронный ресурс] / Е. Г. Огольцова. – Режим доступа: <https://articlekz.com/article/4476>
158. Огурцов А. П. Образы образования. Западная философия образования XX века / А. П. Огурцов. – СПб. : РХГИ, 2004. – 520 с.
159. Огурцов А. П. Педагогическая антропология: поиски и перспективы (Окончание) / А. П. Огурцов // Человек. – № 2. – 2002. – С. 100–117.
160. Огурцов А. П. Педагогическая антропология: поиски и перспективы / А. П. Огурцов // Человек. – № 1. – 2002. – С. 71–87.
161. Педагогика сотрудничества (Отчет о встрече учителей-экспериментаторов) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ug.ru/issues/?action=topic&toid=3801>
162. Педагогический поиск. – М. : Педагогика, 1989. – 560 с
163. Петров Ю. А. Диалектика взаимосвязи формы и содержания в научных теориях / Ю. А. Петров // Вопр. философии. – 1976. – № 2. – С. 62–71.
164. Петрушенко В. Л. Філософія знання: онтологія, епістемологія, аксіологія : монографія / В. Л. Петрушенко. – Львів : Ахілл, 2005. – 320 с.
165. Платон. Избранные диалоги / Платон ; [пер. с древнегреч. А. Ф. Лосева]. – М. : Мысль, 1961. – 567 с.
166. Полатайко С. В. Образовательные идеалы социальной философии / С. В. Полатайко. – СПб. : Наука, 2007. – 192 с.
167. Потебня А.А. Слово и миф / А.А. Потебня – М., 1989. – 218 с.
168. Практика – познание – мировоззрение / В. И. Шинкарук, А. И. Яценко, М. В. Попович и др. – К.: Наук.думка, 1980. – 270 с.
169. Пролеев С. В. Духовность и бытие человека / С. В. Пролеев. – К. : Наукова думка, 1992. – 112 с.
170. Савельева М. Основні проблеми міфології культури // Культурологія / Упоряд.: О.І. Погорілий, М.А. Собоуцький. – К., 2005. – С.158–193.
171. Свасьян К. А. Проблема символа в современной философии: Критика и анализ / К. А. Свасьян. – Ереван : Изд-во АН Арм. ССР, 1980. – 226 с.
172. Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії / Надія Скотна. – Львів: Українські технології, 2005. – 384 с.
173. Скотний В. Рациональное та ірраціональне в науці й освіті / Валерій Скотний. – Київ; Дрогобич : Коло, 2003. – 288 с.
174. Скотний В. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному / Валерій Скотний. – Дрогобич : Вимір, 2004. – 348 с.
175. Скубашевська О. Педагогічний дискурс як технологія інноваційного розвитку освіти / О. Скубашевська // Ціннісний дискурс в освіті в епоху глобалізації та інформаційної революції. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2009. – С. 266–284.
176. Слободчиков В. И. Со-бытийная образовательная общность – источник развития и субъект образования [Электронный ресурс] / В. И. Слободчиков. – Режим доступа: http://www.values-edu.ru/wp-content/uploads/2011/05/slobodchikov_co_existence.pdf
177. Слободчиков В.И. Без духовной составляющей не понять человека [Электронный ресурс] / В. И. Слободчиков. – Режим доступа: <http://www.pravoslavie.ru/4560.html>
178. Соловейчик С. Л. Педагогика для всех / С. Л. Соловейчик. – М. : Детская литература, 1989. – 367 с.
179. Соловьёв В. С. Философские начала цельного знания / В. С. Соловьёв // Сочинения : в 2 т. Т. 2 / В. С. Соловьёв ; сост., общ.ред. и вступ. ст. Л. Ф. Лосева и А. В. Гулыги. – М. : Мысль, 1990. – С. 140–288. – (Философ.наследие. Т. 110).
180. Суходуб Тетяна. Європейський вектор вітчизняної освіти: проблеми та перспективи / Тетяна Суходуб // Філософія освіти. – 2006. – № 3(5). – К. : Майстер-клас, 2006. – С. 7–21.
181. Табачковський В. Проблеми педагогіки у світлі сучасної філософської антропології / Віталій Табачковський // Філософія освіти. – 2005. – № 1. – К. : Майстер-клас, 2005. – С. 135–148.
182. Ушинский К. Д. Человек как предмет воспитания. Опыт педагогической антропологии / К. Д. Ушинский. – М. : ФАИР-РЕСС, 2004. – 576 с. – (Из классического наследия педагогики).
183. Философско-психологические проблемы развития образования / ред. В. В. Давыдов. – М. : Педагогика, 1981. – 176 с.
184. Фихте И. Г. Основа общего наукоучения; [пер. с нем. Е. Трубецкой] / И. Г. Фихте // Сочинения : в 2 т. Т. 1 / И. Г. Фихте / сост. и прим. Вл. Волжского. – СПб. : Мифрил, 1993. – С. 66–338.

185. Франк С. Л. Духовные основы общества. Введение в социальную философию / С. Л. Франк // Духовные основы общества / С. Л. Франк. – М. : Республика, 1992. – С. 13–146. – (Мыслители XX в.).
186. Франк С. Л. Реальность и человек: метафизика человеческого бытия / С. Л. Франк // Реальность и человек / С. Л. Франк. – М. : Республика, 1997. – С. 208–431. – (Мыслители XX века).
187. Хазін В. О. Ідеальна природа людської суб'єктивності / В. О. Хазін // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 410–411. Філософія. – Чернівці : Рута, 2008. – С. 84–88.
188. Хайдеггер М. Что зовётся мышлением? ; [пер. с нем. Э. Сагетдинов] / М. Хайдеггер. – М. : Академический Проект, 2007. – 351 с. – (Философские технологии).
189. Хамидов А.А. Понятие превращённой формы / А. А. Хамидов // Материалистическая диалектика как логика. – Алма-Ата: Наука Каз.ССР, 1979. – С. 237–248.
190. Шеллинг Ф. В. Й. О мировой душе. Гипотеза высшей физики для объяснения всеобщего организма, или разработка первых основоположений натурфилософии на основе начал тяжести и света; [пер. с нем. М. И. Левина] / Ф. В. Й. Шеллинг // Сочинения : в 2 т. Т. 1 / Ф. В. Й. Шеллинг / сост., ред., авт. вступ. ст. А. В. Гулыга. – М. : Мысль, 1987. – С. 89–182.
191. Шеллинг Ф. В. Философия искусства; [пер. с нем. П. С. Попов] / Ф. В. Шеллинг / АН СССР. Ин-т философии. – М. : Мысль, 1966. – 494 с. – (Филос. наследие).
192. Шестов Л. Апофеоз беспочвенности: Опыт адогматического мышления / Л. Шестов. – Ленинград : Изд. Ленинградского ун-та, 1991. – 216 с. – (История российской культуры).
193. Шими́на А. Н. Образование: сфера образовательных услуг или сфера гуманизации человека? / А. Н. Шими́на // Ильенковские чтения. Ильенков и диалектическая традиция в философии : материалы 10-й международной научной конференции. (Москва, апрель, 2008 г.). – М. : Изд-во СГУ, 2008. – С. 486–490.
194. Шими́на А. Н. Философские основы образования / А. Н. Шими́на. – Воронеж : Изд-во ВГПУ, 1999.
195. Элиаде М. Аспекты мифа / М. Элиаде. – М., 1995. – 214 с.
196. Ярошенко А. О. Ціннісний дискурс освіти / Ярошенко А. О. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 156 с.
197. Ясперс К. Философская вера / К. Ясперс ; [пер. с нем. М. И. Левина] // Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М. : Политиздат, 1991. – С. 420–508. – (Мыслители XX в.).
198. Яценко А. И. Целеполагание и идеалы / А. И. Яценко. – К. : Наукова думка, 1977. – 265 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття “освіти”: проблеми етимології і семантики.
2. Місце й роль освіти в контексті античної та середньовічної культури.
3. Теорія освітньої діяльності в філософії Нового Часу.
4. Новітні концепції освіти в контексті культури.
5. Освіта і культура в сучасній культурфілософії
6. Освіта як становлення людської суб'єктивності в культурному просторі.
7. «Я» і «Не-я» в освіті: становлення культурної особистості.
8. Соціокультурні нарації в контексті сучасної освіти: проблеми і перспективи.
9. Освіта як пайдея в античній культурі.
10. Платон як перший систематизатор античної освіти.
11. Філософсько-символічна інтерпретація культури у вченні Платона (теорія ідей).
12. Освіта в середньовічному суспільстві як досвід успадкування культури.
13. Культурна пам'ять (традиція) в контексті новочасної культурфілософії; Ф. Бекон.
14. Філософсько-культурологічний зміст теорії освіти Дж. Локка.
15. Класно-урочна система та її культурно-соціальний зміст (Я.А. Коменський).
16. Освіта як досвід входження в культуру за сучасною культурфілософією.
17. Філософсько-культурологічні аспекти сучасної освіти в контексті культурної пам'яті.
18. Культуротворчий потенціал освітньої діяльності.
19. Освітня діяльність в контексті становлення людської суб'єктивності
20. Філософсько-символічна теорія освіти (пайдейї) у вченні Платона.
21. Освіта й культурна традиція у вченнях Європейського Середньовіччя.
22. Мусульманська традиція освіти і культурна пам'ять.
23. Критичний аналіз культурної традиції (пам'яті) в теоріях представників французького Просвітництва.
24. Концепція освіти в параметрах культури у вченнях Німецької філософської класики.
25. Теорія становлення людської суб'єктивності у філософії К.Г.Маркса.
26. Діяльнісно-комунікативна парадигма освіти в сучасній культурфілософії.
27. Людина та її становлення у вченнях філософів Нового часу (Ф.Бекон, Р. Декарт, Дж. Локк).

28. Освітнянська діяльність у Новочасній філософській традиції (17 ст.).
29. Східна парадигма освіти: культурологічний аналіз.
30. Теорія і структура освіти в добу Середньовіччя.
31. Освіта і культура у філософських пошуках Ж-Ж. Руссо.
32. Антична пайдея та політія: образ освіти як становлення полісної громадянськості.
33. Фейкова освіта та викривлена культурна пам'ять: пастки сьогодення.
34. Діалектика елітарного й масового в освіті.
35. Структура і функції сучасної освіти Заходу і Сходу: компаративістика.
36. Культурна пам'ять та освітнє безпам'ятство сучасності: парадокси освіти XXI ст.
37. «Педагогіка співробітництва»: втрачений досвід сучасної освіти.
38. Перетворені форми освіти: сучасні «інновації».
39. Проблеми педагогічних технологій та їх стосування до культурної традиції.
40. Ідеальна форма в освіті: проблеми і парадокси.
41. Функціональний аспект освітньої діяльності та сучасні «інновації».
42. Суб'єкт-об'єкна та суб'єкт-суб'єкна форми організації освіти в контексті культурної традиції Заходу.
43. Суб'єкт-об'єкна та суб'єкт-суб'єкна форми організації освіти в контексті культурної традиції Сходу.
44. Філософія освіти і культурологія сучасності: огляд концепцій.
45. Культурна пам'ять та сучасна міфологія в системі освіти.
46. Міфологія та упередження в сучасній організації освітніх відносин.
47. Філософсько-культурологічне підгрунтя української освітньої традиції в контексті сучасності.